

Lausunto Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta 2026–2029

Maakuntahallitus 13.10.2025

127/15.01.02/2025

Uudenmaan ELY-keskus pyytää lausuntoa Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta (TLS) 2026–2029. Suunnitelma on luettavissa kokonaisuudessaan internetosoitteessa www.tienpidonsuunnitelma.fi.

Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma kattaa kolme maakuntaa (Uusimaa, Kanta-Häme ja Päijät-Häme). Suunnitelmassa kuvataan alueen tienpidon, talouden ja toiminnan reunaehdot sekä painopisteet ja siinä on esitetty toimenpiteet, jotka todennäköinen käytettävissä oleva rahoitus mahdollistaa lähivuosina.

ELY-keskusten toimintaa jatkavat vuodesta 2026 eteenpäin uudet elinvoimakeskukset. Tässä yhteydessä Kanta-Hämeen liikennetehtävät siirtyvät Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen vastuulle ja Päijät-Hämeen vastaavasti Kaakkois-Suomen elinvoimakeskukselle. Uudenmaan elinvoimakeskus vastaa jatkossa Uudenmaan maakunnan liikenteen ja tienpidon tehtävistä. Joukkoliikenteen järjestämistehtävät siirtyvät samassa yhteydessä ELY-keskuksista Traficomien hoidettavaksi.

Kommentit pyydetään toimittamaan 31.10.2025 mennessä Uudenmaan ELY-keskuksen kirjaamon sähköpostiosoitteeseen kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi. Saatu palaute otetaan huomioon laadittaessa seuraavia suunnitelmia uusissa elinvoimakeskuksissa.

Valmistelija Asian on valmistellut erityisasiantuntija Petra Isotalo, puh. 044 371 9467.

Esittelijä vt. maakuntajohtaja Juha Hertsi

Päätösehdotus Maakuntahallitus päättää antaa Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta 2026–2029 seuraavan lausunnon:

Perusväylänpidon rahoitus ja toimenpiteet 2025–2029

Perustienpidon rahoituksella hoidetaan valtion omistaman maantieverkon tienpito lukuun ottamatta isoja kehittämisinvestointeja, joista vastaa Väylävirasto. Vuonna 2025 tienpidon rahoitus on yhteensä 160,5 M€, josta korjausinvestointeihin on varattu 111,9 M€ (69,7 %), maanteiden hoitoon 41,3 M€ (25,7 %), parantamisinvestointeihin 4,0 M€ (2,5 %) ja suunnitteluun 3,3 M€ (2,1 %). Valtaosa perusväylänpidon rahoituksesta kuluu tiestön kunnossapitoon eli hoitoon ja korjauksiin, joiden priorisointi tehdään Väyläviraston toimintalinjojen mukaisesti. Suunnittelun rahoituksella pystytään tekemään ELY-keskuksen perustehtäviin kuuluvaa liikennejärjestelmätyötä ja siihen liittyviä suunnitelmia. Parantamis- ja

suunnittelutarpeiden runsaan määrän vuoksi liitto pitää tärkeänä niukkojen resurssien kohdistamista tehokkaasti sekä tietoon pohjautuvaa priorisointia rahoituksen kohdistamisessa.

Tienpidon ja liikenteen suunnitelma kokoaa hyvin yhteen tietoa perusväylänpidon rahoituksesta ja tilannekuvasta. Lisäksi se kuvaa havainnollisesti yhteen perusrahoituksella, MAL-sopimusten kautta ja Väylän investointiohjelman kautta toteutettavia toimenpiteitä. Päijät-Hämeestä kiireellisimpien hanketarpeiden listalla suunnitelmakaudelle 2026–2029 on Lahden seudun MAL-sopimuksen pienten yhteisrahoitteisten parantamishankkeiden lisäksi vt 24 parantaminen Kalliolan liittymässä Hollolassa. MAL-sopimus on Lahden kaupunkiseudulla erittäin tärkeä keino edistää erityisesti kestävästä liikkumisesta tukevia hankkeita, ja ne korostuvat suunnitelmassa.

Vuoden 2025 hankkeiden joukossa on kuusi korjattavaa siltaa tai putkisiltaa, mt 313 jalankulku- ja pyörätie välille Lentotie–Urajärvi Asikkalassa (MAL-hanke) sekä mt 2955 Hollolan risteysjärjestely.

Väyläviraston investointiohjelmassa 2025–2032 on Päijät-Hämeestä mukana viisi hanketta:

- Vt 24 Vääksyn silta, Asikkala (maantieverkon keskisuuret kriittiset sillat)
- Parannettava pyörätiet: Mt 312 välillä vt 4–Nastola 10,0 km (MAL-kaupunkiseudulla)
- Vt 12 Mankala–Tiilola, litti
- Vt 24 Paimelan liittymän alikulkukäytävä, Hollola
- Nykyisten raskaan liikenteen palvelualueiden laajentaminen: Tuuliharja, Orimattila

Lisäksi suunnitelmassa on tunnistettu monia maakunnallisesti merkittäviä toimenpiteitä, joiden edistämistä liitto pitää tärkeänä seuraavilla suunnitelmakausilla. Näitä ovat vt 4 Lusi–Oravakivensalmi (jatkosuunnittelukohteet toimenpidesuunnitelman pohjalta), kestävästä liikkumisen laatukäytäväselvitysten toimenpiteet sekä MAL-sopimuksen pieniin yhteisrahoitteisiin hankkeisiin lukeutuva esisuunnitelma Pippon elinkeinoelämän alueen liikennejärjestelyt (esisuunnittelu).

Uudenmaan ELY-keskuksen alueen vuoden 2025 tienpidon rahoituksesta 31,4 miljoonaa euroa on ollut päällystämiseen käytettävää korjausvelkarahaa, jolla on voitu päällystää selvästi normaalivuotia enemmän alemman tieverkon kohteita. Päijät-Hämeessä vuoden 2025 päällystyskohteita sijaitsee valtatiellä 4, seututiellä 312, useilla yhdysteillä sekä Padasjoen keskustassa. Päijät-Hämeen liitto pitää hyvänä toimia korjausvelan pienentämiseksi, mutta korjausvelan määrän odotetaan jatkavan kasvuaan erityisesti alemmalla tieverkolla. Lisäksi useimmilla valta- ja kantateilla on pitkiä osuuksia, joiden päällysteiden kunto on korkeintaan tyydyttävä. Päijät-Hämeen alueella myös kunnossapidon taso on ollut joitain naapurimaakuntia heikompi.

Päijät-Hämeen liikennejärjestelmän kärkitoimenpiteet

Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040+, joka sisältää myös seudullisen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman (SUMP), hyväksyttiin maakuntahallituksessa 17.3.2025. Suunnitelman kärkitoimenpiteitä ovat:

- Valtatien 12 parannukset
- Savon oikorata
- Nostavan multimodaalinen tavaraliikenneterminaali
- Tuuliharjan raskaan liikenteen palvelualue
- Kestävien matkaketjujen kehittäminen.

Tienpidon ja liikenteen suunnitelmassa on mukana useita hankkeita, jotka tukevat kärkitoimenpiteiden edistämistä. Vt 12 Joutjärvi–Uusikylä tiesuunnitelman laatiminen on käynnissä ja Väyläviraston investointiohjelmassa on mukana vt 12 Mankala–Tillola välin parantaminen. Vt 12 Tampere–Lahti-välin kehittämisselvitys valmistui vuonna 2024. Päijät-Hämeen liitto pitää hyvänä jo tehtyjä toimia valtatie 12 parantamiseksi, ja korostaa, että suunnittelua ja tien parantamista tulee jatkaa kehittämisselvityksen ja suunnitelmien pohjalta. Tiejaksolla on Päijät-Hämeen alueella runsaasti tien standardiin ja palvelutasoon liittyviä puutteita, jotka heikentävät liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta. Ensi vuonna E16-tieksi jatkettava valtatie 12 on yksi Suomen kriittisistä poikittaisista tieyhteyksistä kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja elinkeinoelämän kuljetusten näkökulmasta.

Päijät-Hämeen liitto pitää tärkeänä valtatie 12 Lahden eteläisen kehätien länsiosan kehittämistä 2+2-kaistaiseksi yleissuunnitelman mukaisesti. Tie toteutettiin 1+1-kaistaisena, mutta alueen liikennemäärien arvioidaan kasvavan merkittävästi erityisesti Nostavan alueen maankäytön kehittymisen myötä. Päijät-Hämeen voimassa olevissa maakuntakaavoissa on osoitettu Hollolan nostavalle kiertotalousalue, maaliikenteen alue Eteläisen kehätien ja Lahden oikoradan varteen. Alueella on varauksia myös mm. teollisuus- ja varastoalueelle, työpaikka-alueelle ja asumiselle. Nostavalle suunnitellaan tie- ja rautatieliikenteen yhdistävää multimodaaliterminaalia. Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 laatiminen on käynnissä, ja kaavaluonnos on nähtävillä 4.11.2025 asti.

Vt 4 Tuuliharjan eritasoliittymän avaamisen ja seututielle 140 johtavan yhdystien esisuunnittelu on käynnissä. Tavoitteena on laajentaa nykyistä palvelualueutta valtatie 12:n länsipuolelle. Liitto pitää eritasoliittymän ja yhdystien jatkosuunnittelua ja toteuttamista tärkeänä, jotta palvelualueutta, vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelua ja maakunnallisesti tärkeää teollisuusaluetta voidaan kehittää.

Muita ajankohtaisia kehittämistarpeita

Muita maantieverkon kannalta ajankohtaisia asioita Päijät-Hämeessä ovat muun muassa valtatie 24 suunnitelmien päivittäminen, Miekkion

eritasoliittymän tarveselvityksen laatiminen, vesiliikenteen edellytysten parantaminen siltaratkaisuin sekä kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien päivitys.

Maakunnassa on tunnistettu tarve valtatie 24 suunnitelmien ja toimenpiteiden kustannusarvioiden päivittämiseen sekä Karisto–Kalliola välin jatkosuunnitteluun. Karisto–Kalliola aluevaraussuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden H/K-suhde on 3,2. Valtatiestä 24 on laadittu seuraavat selvitykset:

- Valtatie 24 kehittäminen Päijät-Hämeessä: Lahti, Hollola, Asikkala, Padasjoki (ELY 2015)
- Valtatie 24 kehittäminen välillä Kalliola–Vääksy (ELY 2022)
- Vt 24 parantaminen välillä Karisto–Kalliola, Lahti ja Hollola, Aluevaraussuunnitelma (ELY 2017)
- Valtatie 24 Jämsä–Kuhmoinen toimenpideselvitys (ELY 2017)
- Valtatie 24 parantaminen Kuhmoisten kohdalla, Aluevaraussuunnitelma (ELY, Kuhmoinen 2018)

Päijät-Hämeen liitto laatii yhdessä Hollolan kunnan ja Orimattilan kaupungin kanssa tarveselvitystä uuden Miekkiön eritasoliittymän rakentamisesta Hollolaan valtatielle 4. Eritasoliittymä ja siihen kytkeytyvät yhdystiet mahdollistaisivat uusien elinkeinoelämän alueiden käyttöönoton valtatie 4 läheisyydessä.

Valtio suunnittelee vt 24 Vääksyn sillan purkamista ja uuden sillan rakentamista nykyisen sillan paikalle Asikkalassa. Sekä nykyisen että suunnitellun sillan vapaan aukon korkeus on 11 m, mikä rajoittaa käytännössä yli 10 metrisillä mastoilla varustettujen purjeveneiden kulun Vääksyn kanavassa. Sillan alituskorkeus on aikanaan määritelty veneiden keskikoon mukaan. Nykyaikaiset veneet ovat suurempia ja myös niiden mastojen korkeus on kasvanut. Sillan alituskorkeuden rajaaminen 11 metriin ei siten tue veneilymatkailun kehittämistä ja kasvua Vesijärvi-Päijänne alueella. Traficomien suosituksen mukaan (Liikenneviraston ohjeita 42/2017; Ohjeet vesistön ylittävien siltojen aukkumitoista) Päijänteen pääväylien alikulkukorkeussuositus on 14–18 metriä. Päijät-Hämeen liitto toivoo, että Vääksyn kanavan ylittävän uuden Vääksyn sillan korkeutta tarkastellaan uudelleen ja sen alituskorkeus nostetaan 16 metriin. Liitto toivoo myös esisuunnittelun käynnistämistä laivaväylän avaamiseksi Pulkkilanharjun eteläpäässä maantien 314 Pulkkilantien siltaratkaisulla (esim. läppäsilta).

Päijät-Hämeessä liikenneturvallisuussuunnitelmat on laadittu vuonna 2016 Padasjoella, Sysmässä, Hartolassa, Asikkalassa ja Heinolassa. On erinomaista, että päivitystarve on suunnitelmassa tunnistettu. Liitto toivoo kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien päivitysten käynnistämistä vuonna 2026, ja maakunnallisen liikenneturvallisuusryhmän toiminnan jatkumista elinvoimakeskusten toiminnan käynnistyessä.

Jatkuvan liikennejärjestelmätöiden rahoituksen jatkuvuus

Uudenmaan ELY-keskus on osallistunut Päijät-Hämeen jatkuvan liikennejärjestelmätyn rahoitukseen vuodesta 2019 asti 50 % kustannuksista, joka viime vuosina on ollut noin 100 000 euroa. ELY-keskuksen lisäksi rahoitukseen ovat osallistuneet kunnat (30 %) ja Päijät-Hämeen liitto (20 %). Rahoituksella on pystytty tekemään ketterästi sekä valtion että kuntien liikenneinfran kehittämiseen tähtääviä maakunnallisia selvityksiä. Rahoituksella on laadittu esimerkiksi Päijät-Hämeen logistiikkaselvitys (2024), Päijät-Hämeen liityntäpysäköinnin kehittämissuunnitelma (2023), Päijät-Hämeen pääpyörätieverkko -selvitys (2022) ja Kestävät matkaketjut Päijät-Hämeessä -selvitys (2022). Lisäksi rahoitusta on käytetty mm. MAL-sopimukseen kirjatun valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen (HLT) seutuotoksen sekä Päijät-Hämeen liikennemallin hankkimiseen. Päijät-Hämeen liitto toivoo, että joustava yhteistyö ja rahoituksen jatkuvuus turvataan virastouudistuksessa. Yhteistyö tukee liikennejärjestelmäsuunnitelman ja TEN-T-asetuksen mukaisen SUMP-suunnitelman toteuttamista ja MAL-sopimuksen toimeenpanoa. Tehtyjen selvitysten avulla on myös voitu priorisoida hankkeiden toteutusta maakunnan sisällä.

Päätös